

1. Baxış: *Gürcüstanın prezidenti kimi, sizin ən böyük məqsədiniz nə olacaq?*

Bizim “Tanrının adı ilə parlaq Gürcüstan” ümumi başlıqlı prezident proqramımız (bax. <http://www.ufali.ge/>), iki hissədən ibarətdir:

- Milli-dini hissə. Burda Gürcüstanın mənəvi missiyasının (vəzifəsinin) mövzusu açıqlanmışdır:
- Milli-siyasi hissə. Burda isə hazırda mövcud olan siyasi sistemin əsaslı dəyişikliklərinin məsələləri açıqlanmışdır.

Gürcüstanda baş verən hadisələrlə bürüzə verilən (bax proqram) tanrımız İsa Məsihin ikinci dəfə dünyaya gəlməsinin ərafəsini, yəni axır zamanın gəlişinin təsdiqləyici əlamətlərinin bəşəriyyətə bu gün bildirilməsi, əsrlərdən bəri Gürcüstanın mənəvi missiasıdır.

Bibliyanın vəd etdiyi axır zaman isə artıq öz qurtaracağına dirənmişdir. Bu möhtəşəm ləhzəni gözləyən bəşər böyük dəyişikliklər qarşısındadır.

Bizim ümumi devizimizin (şüarımızın) “Həyatı seçin ki yaşayasınız” məğzini layiqincə dərk etdikdə və Gürcü milləti tərəfindən ağıllı qərarlar qəbul edildikdə, yuxarıda söylədiyimiz axır zamanın mərzinə qalmış vaxtda, Gürcüstan prezidenti vəzifəsindəki xidmətim (İnşallah) yalnız Gürcüstanın sakinlərinə deyil, ümumən bəşərin mənəvi cəhətdən hazırlanmasına yönəldiləcəkdir.

Bibliyanın nəsihətlərinə görə “Məhşər günü artıq axır zamanın bitməsini elan edəcək və bununla gələcək əbədiyyətə başlayacaqdır, fənalıq aradan qaldırılacaq, təkəbbürlük və imansızlıq yox olub gedəcək, ədalət möhkəmlənəcək, həqiqət baş ucalığına varacaq. O zaman məhfə düçar olanlara heç kəs kömək edə bilməyəcək və qələbəyə layiq olanlar yaşayacaqlar...” [3 Ezra 7,49]..

2. Təhsil: *Təhsil siyasəti ilə bağlı baxışınız nədir? İbtidai, ikinci dərəcəli, ali və profesional təhsilin səviyyəsinə və keyfiyyətinə qaldırmaq üçün hansı siyasəti yürüdəcəksiz?*

Təhsil sahəsində xidmət edən alimlər və professor-müəllimlərin layiqincə maliyyələşdirilməsi üçün dövlət müvafiq mənbələrin axtarılmasını təmin etməlidir ki, özəl strukturlara paralel olaraq, uşaq bağçasından tutmuş ali məktəbə gədərki hər pillə Gürcüstan əhalisinin qəti əksəriyyəti üçün son dərəcə əlçatan olsun.

3. Vergi qoyma: *Sizin fikrinizcə, Gürcüstan üçün hansı vergi sistemi məqbuldur və hansı prinsiplərə əsasən gəlir vergisi təyin edilməlidir?*

Dövlətin qurulması prosesində vergi sisteminə böyük əhəmiyyət verilir. Fiziki şəxslər üçün müəyyən edilən təsbit olunmuş vergilərlə yanaşı, hüquqi şəxslər üçün müəyyən edilən mütərəqqi vergi sisteminin tətbiq olunmasını əlverişli variant kimi qəbul edirəm. Halbuki bu vergi şəxslərin əldə etdiyi son gəlirdən tutulur.

4. **İqtisadiyyat:** *İqtisadi artımı sürətləndirməklə bağlı baxışınız nədir? Hansı sahələr sizin prioritetinizi təşkil edir və bununla bağlı Gürcüstan parlamenti və hökumətinə nə təklif edə bilərsiniz?*

İqtisadiyyat sahəsinin inkişafı ölkədəki nizam-intizamlı siyasətin mövcudluğundan və onun dəqiq işləməsindən asılıdır.

Prezident proqramımızla nəzərə aldığımız məsələlərin gerçəkləşdirilməsi, məsələn, Gürcüstanda pravoslavlığın dövlət dini kimi elan edilməsi, həmişəlik hərbi neytralitetə nail olmaq və yeni, regional beynəlxalq təşkilatın “Qafqaz sülh evinin” təsis edilməsi, ölkədə siyasi göstəricilərin yüksəlişinin əsas özüllərindən biri olacaq.

5. **Məşğulluq:** *İşsizlik problemini həll etmək üçün hökumət hansı siyasəti həyata keçirməlidir?*

Sabit siyasi mühitin yaradılması və möhkəmləndirilməsi ölkədə sərmayələrin artması iş yerlərinin yaradılması və iqtisadi irəliləyişin əsas zəmanətidir.

6. **Səhiyyə:** *Tibbi xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və eləcə də ona çatımlılıq imkanını asanlaşdırmaq üçün hansı siyasəti yürüdəcək və konkret qərarlar qəbul edə bilərsiniz?*

Çox gərəklidir ki, hamı üçün sığorta sistemi möhkəmləndirilsin – ilk etapda dövlətin qismi iştirakı ilə.

7. **Sosial Təhlükəsizlik:** *Sosial təhlükəsizliyi inkişaf etdirmək üçün hansı siyasəti həyata keçirə bilərsiniz?*

Dövlət əhalinin müvafiq kateqoriyasının yaşayış minimumunu təmin edəcək standart işləyib hazırlamalıdır. Bu işdə o “Avropanın Sosial Xartiya”- na istinad etməlidir. (Düzəlişli) Strasburq. 3.V.1996ci il.

8. **Yerli özünü idarəetmə:** *Sizin fikrinizcə, Gürcüstanda yerli özünü idarəetmə necə təşkil olunmalıdır?*

Bizim prezident proqramımız bölgə prinsipləri əsasında qurulmuş unitar dövlətin mövcudluğunun tərəfdarıdır. Hakimiyyətin yerli orqanlarının fəaliyyətinin əsas məqsədi əhalinin ölkənin idarəetməsində mütləq qatılması üçün lazımı işlərin görülməsidir.

Bölgə və regional prinsip əsasında yaradılan hakimiyyət vertikal 1985-ci ilin 15 noyabrda Strasburqda qəbul edilən sənəddəki – “Avropa xartiyası yerli özünüidarəetmə haqqında” - əsas prinsipə əsaslanmalıdır: Yerli idarəetmə hakimiyyətin yerli orqanlarının hüquqları və imkanlarıdır ki qanun çərçivəsində məsuliyyət daşıyaraq yerli əhalinin tələblərinə uyğun ictimai işlərin əhəmiyyət kəsb edən hissəni idarə etsin. (3.1. maddə).

Bu məsələyə aid fikrimizin təfərrüatlı təhlilini milli kitabxanada saxlanan məcmuada görə bilərsiniz: “Ölkənin regionlara bölünməsinə aid Gürcüstanın konstitusiyasına daxil ediləcək dəyişikliklər”. Tbilisi, 2012-ci il.

9. Ərazi bütövlüyü: *Ərazi bütövlüyünü bərpa etmək və insanlar arasında qarşılıqlı inamı yüksəltmək üçün hansı siyasəti dəstəkləyəcəksiz?*

Ölkəmizin ərazi bütövlüyünə və millətlər arası dostluğa nail olmaq üçün prezident proqramımız bir neçə mühüm addımlar atmağı nəzərə alır, məsələn:

- 1991-92-ci illərin kəşiməsində baş vermiş hərbi çevrilişə və bu vaxtdan etibarən qurulan cinayətkar rejimə siyasi-hüquqi qiymət verilməsidir;
- Pravoslavlıq Gürcüstanın dövlət dini elan edilməlidir;
- Gürcüstan daimi hərbi neytralitet elan etməlidir;
- Gürcüstanın təşəbbüsü ilə Qafqaz regionuna daxil olan dövlətlərdən ibarət regional beynəlxalq təşkilat yaradılmalıdır;
- Qarşımızda duran bütün problemlər sülh yolu ilə həllini tapmalıdır.

10. Cinsi azlıqlar: *Cinsi azlıqların hüquqlarını müdafiə etmək və onların cəmiyyətin sosial-siyasi həyatına daha yaxşı inteqrasiyası etməsi ilə bağlı düşüncələriniz nədir?*

Gürcüstanın hər bir vətəndaşı, onun açıq ya da gizli seksual oriyentasiyasına baxmadan, eyni hüquqlardan istifadə etməlidir. Xristiyan əxlaq prinsiplərinə riayət edərək, biz hər hansı günaha qarşı mübarizə aparmalıyıq, nəinki bu günahı törədən şəxsə qarşı.

11. Qadınların siyasətdə iştirakı: *Xahiş edirik, qadınların siyasətdə iştirakını artırmaq üçün mövqeyinizi (əgər varsa) bildirəsiniz.*

Allahın insana şamil etdiyi azad iradə əsasında Gürcüstanın hər bir vətəndaşı, cinsi mənsubluğu nəzərə alınmadan, istədiyi xidmətə bərabər hüquqlu şəraitdə qatıla bilər, hər hansı reqlamentə tabe etmə (imtiyazlar verilmək, məhdudlamaq, layiq olmadan şəraitlər yaratmaq v.s.) müəyyən baxımdan diskriminasiya ünsürü daşıyır və qəbuledilməzdir.

Hər kəs öz istedadı və bacarığı üzrə bərabər hüquqla işə qatılmaq imkanına malik olmalıdır.

12. Etnik azlıqların hüquqları: *Etnik azlıqların Gürcüstanın sosial-siyasi həyatında tam iştirakı və inteqrasiyasını təmin etmək üçün hansı siyasəti yürüdəcək və ya dəstəkləyəcəksiz*

Gürcüstanın hər vətəndaşı, dini ya etnik mənsubiyyətinə baxmadan, bərabər hüquqlardan faydalanmalıdır. Dövlət təmin etməlidir ki, ölkənin hər vətəndaşı, öz eyniyyətini (identliyinə) saxlarkən, dövlət dilini layiqincə bilsin ki ölkənin ictimai - siyasi həyatında fəal iştirakı üçün ilk əsas şərtə malik olsun.

13. Ətraf mühitin qorunması/ekologiya: *Xahiş edirik, sağlam və təhlükəsiz ətraf mühitin yaradılması ilə bağlı təkliflərinizi (əgər varsa) təqdim edəsiniz.*

Əsas vəzifəmiz kiçik heslərin inkişafına yol açmaq olacaq. Regional miqyasda müstəqil enerji mənbələrinin əldə edilməsi, ekoloji problemlərin həlli ilə birgə meşə massivlərinin də qorunmasını təmin edəcəkdir.

14. Strateji partniyorluq: *Hansı ölkə/ və ya ittifaqlarla (alyanslarla) strateji partniyorluğun eləcə də, hərbi strateji partniyorluğun qurulmasına çalışacaqsız? Bu istiqamətdə hansı addımları atacaqsız?*

Gürcüstan dövlət müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü təmin etmək üçün:

- Qafqaz regionunda ölkəmizin geostrateji durumundan irəli gələn aparıcı dövlətlərin marağını nəzərə almalıdır;
- Birmənalı olaraq müxtəlif siyasi mövqelərə malik qüvvələrin qarşılıqlı maraqlarının ehtimal poliqlonuna çevrilməsinə yox deməlidir;
- Gürcüstan dövləti neytralitətə doğru inamlı addımlar atmaq istəyini vaxt itirmədən elan etməlidir ki, bu da geosiyasi qarşılıqlı maraqların sülh yolu ilə həllində şübhəsiz töhfə verə bilər;

Gürcüstan: Fəal hərbi neytralitətə malik dövlət olmalıdır!

Daimi hərbi neytralitətə malik ölkənin statusunu əldə etmək istəyinə əsaslanaraq:

- BMT-nin baş katibinə müraciət edəcəyik ki, BMT-nin təhlükəsizlik şurasının daimi (və müvəqqəti) üzvləri qarşısında Gürcüstanın daimi hərbi neytralitetinin himayəçisi olmaq məsələsini qoysun;
- BMT-nin üzv(qeyri-üzv) bütün dövlətlərə müraciət edəcəyik ki, ikitərəfli müqavilə imzalamaqla Gürcüstanın daimi hərbi neytralitetə malik dövlət statusu tanınsın və bu baxımdan tərəfdaşlıq edilsin.

Daimi hərbi neytralitetə malik Gürcüstan üçün müvafiq beynəlxalq müqavilənin imzalanması ilə qazanılan zəmanət əsasında ki, beynəlxalq hüquq üzrə ona verilən hüquqdan – onun neytralitetinə təcavüz edildikdə silahlı qüvvələrlə qarşısını alsın, istifadə etmək gərəkliyi ortaya çıxan deyil.

Daimi hərbi neytralitetə malik Gürcüstan dünyada sülhün bərqərar olması üçün əlindən gələni edəcək və başqalarına nümunə göstərəcək. Bu mövzuya aid fikirlərimlə daha geniş milli kitabxanada saxlanılan mənim məcmuamda tanış ola bilərsiniz. M. Suluşaşvili “Gürcüstanda hərbi neytralitet məsələsi üçün”. Tbilisi 2010-cı il.

15. Regional əməkdaşlıq: *Sizin Cənubi Qafqaz və Qara Dəniz regionu ilə bağlı siyasətiniz nə olacaq?*

Mənim, Gürcüstanın prezidenti kimi, xidmətimin əsas məqsədi ondan ibarətdir ki, Gürcüstan beynəlxalq regional təşkilatının “Qafqaz-sülh evi”- yaradılmasının təşəbbüskarı olsun. Bu təşkilat beynəlxalq hüququn əsas subyektləri olan suveren dövlətlər tərəfindən bildirilən xoş məramla əsaslanacaq. Dünyanın bu mühüm regionunda sülh və ümumi demokratik prinsiplərin hasili və möhkəmlənməsi uğrunda suveren dövlətlərin verdiyi töhfə olacaqdır.

Sözgedən mövzu haqqında daha geniş milli kitabxanada saxlanılan məcmuamda, “Beynəlxalq regional təşkilat: “Qafqaz-sülh evi” Tbilisi 2012, oxuya bilərsiniz.

16. Müdafiə siyasəti: *Müdafiə sistemini necə təşkil edəcəksiz?*

Ölkəmiz tərəfindən tanınmış daimi hərbi neytralitet prinsipləri əsasında, dövlətin kontrakt və ehtiyat sistemli hərbi xidməti olmalıdır.

17. Təhlükəsizlik siyasəti: *Gürcüstanın milli təhlükəsizlik ilə bağlı fundamental prinsiplərini necə görürsüz?*

Ölkənin milli, mədəni və siyasi təhlükəsizliyi (vahid həyatı şərtlər) ümumən, çoxsaylı komponentləri ehtiva edir. Məsələn: ölkənin dövlətçilik müstəqilliyinin möhkəmlənməsi, ərazi bütövlüyün təmini, daxili siyasi və iqtisadi sabitlik.

Qeyd edilən məsələlərin birlikdə dərk edilməsi və onların təmin olunması ölkənin milli təhlükəsizliyinin mühüm əsasıdır.

18. Abort: *Sizin fikrinizcə abort qadağan olunmalıdır ya yox? Və Niyə?*

Hamiləliyə süni yolla xitam verilməsi ananın həyatına vurulan ziyandan başqa, xristiyan əxlaqına heç cür uyğun deyil və qadağan olunmalıdır.

19. Komersiya kreditləri: *Fikirinizcə, əgər insanlar krediti verə bilmirsə komersiya bankları onların daşınmaz əmlakını konfiskasiya edə bilərmi? Və niyə?*

İkitərəfli qəbul edilmiş hesablaşma öhdəliyinin əsasında kreditor borc alan şəxsdən müəyyən hərəkət yerinə yetirməsini tələb etmək hüququna malikdir. O cümlədən hesablaşma öhdəliyinin bir tərəfdən (debitordan) tələb etsin və ikitərəfli götürdüyü öhdəliyi, qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hərəkətlə yerinə yetirsin.

20. Kənd təsərrüfatı torpaqları: *Xarici vətəndaşların Gürcüstanda kənd təsərrüfatı torpaqları almasına münasibətiniz?*

Məsihin köynəyinin basdırıldığı və Məryəm ananın payınadüşən Gürcüstan torpağı ilk öncə Allaha və sonra Gürcüstanın vətəndaşlarına məxsusdur.